

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

33241-33259

Gk-46

Sayı : 54045643/610 6783
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

13.12.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14/11/2013 tarih ve 43452547-120-07-150041 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/33241, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/33242, 7/33243, 7/33244, 7/33245, 7/33246, 7/33247, 7/33248, 7/33249, 7/33250, 7/33251 ve 7/33252, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/33253 ve 7/33259, İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'a ait 7/33254, Çanakkale Milletvekili Mustafa Serdar SOYDAN'a ait 7/33255, Hatay Milletvekili Mevlüt DUDU'ya ait 7/33256, İstanbul Milletvekili Melda ONUR'a ait 7/33257, Antalya Milletvekili Arif BULUT'a ait 7/33258 esas no'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1- Görüş

7/33241, 7/33242, 7/33243, 7/33244,
7/33245, 7/33246, 7/33247, 7/33248,
7/33249, 7/33250, 7/33251, 7/33252,
7/33253, 7/33254, 7/33255, 7/33256,
7/33257, 7/33258, 7/33259 (26 Sayfa)

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

**:Melda ONUR
İstanbul Milletvekili**

Esas No

:7/33257

2013 yılında yine bir Kurban Bayramı ertesinde ‘Türkiye alışık olduğu manzaralarla karşılaştı’ şeklinde haberler ve görseller basına yansımaktadır. Ülkemizin alışık olduğu manzara ise ne yazık ki kurban edilme esnasında çektiği acı ve eziyet görüntüleridir. Her Kurban Bayramı öncesi ve sonrasında kurbanlıkların çektiği eziyetlere karşı kamuoyunda büyük tepki yükselirken, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ne yazık ki hala hayvancılık sektöründe ve kurban kesimlerinde etik ilkeleri sektöre ve topluma yansıtacak yönetmelikler konusunda bir çalışma başlatmamıştır.

Klasik kesimlerin hayvanda ciddi acı ve strese yol açtığı bilimsel olarak ortaya konulmuştur. Davranışların gözlenmesi ve beyin tepkilerin ölçülmesi sonuçlarına göre bıçakla kesimle acı duyusunun ortadan kalkmasına kadar geçen süre koyunda 20 saniye, sığırdı 2,5 dakika, tavukta daha uzun, balıkta ise 15 dakika ya da daha fazla olabilmektedir. Geçen bu süre zarfında acı ve stres yaşanmaktadır.

Acı duyusunun ortadan kalkması için bilincin tam olarak kaybolması gerekir. Sığır ve danalarda kesilmeden sonra bilinç kaybı yavaş olmaktadır. Boğaz kesildikten sonra kan akarken beyin işlevleri devam eder. Bu arada hayvanın bağırması veya hareketsiz kalması acı çekmediğini göstermez. Boğazı kesilen hayvanın bağırma imkânı kalmaz. Hayvanın boğazı kesildiğinde özellikle kan basıncındaki ani düşüşler nedeniyle kassal tepkiler azalır ve hayvanın acıya karşı ifadeleri göstermesi mümkün olamaz. Yani acıya ilişkin fiziksel tepkiler gözlenemeyebilir ama bu hayvanın içsel acı çekmediğini göstermez.

Ayrıca modern yöntemlerde kanın daha fazla akması ve stres faktörlerinin daha az olması gibi sebeplerle etin daha sağlıklı olduğunu bildiren araştırmalar vardır. İslam Dini yenilen gıdanın sağlıklı olmasını önemsemektedir.

Acısız kesim yönteminin aşağıdaki koşulları sağladığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır:

1-Hayvanı kesinlikle öldürmemektedir. Hatta boğazı kesilmekte gecikilirse hayvan hiçbir şey olmamış gibi ayağa kalkmaktadır.

2-Kanın çok daha iyi akmasını sağlamaktadır. Çünkü korkudan dolayı kan çekilmemekte, şokun başlattığı kasılma hareketleri kalbin daha hızla çalışmasını ve kanın daha iyi fişkırmasını sağlamaktadır

3-Kan daha çabuk ve daha fazla aktığı için et daha sağlıklı olarak elde edilmektedir

4-Hayvanın daha az stres çekmesi elde edilen etin hijyenik kalitesini artırmaktadır.

Hayvancılık sektörü ile ilgili yönetmeliklerde hayvanların yaşadıkları alanların, yetiştirildikleri koşulların beslenmelerinin, üretimler sırasındaki muamelelerin hayvan refahına uygunluğu ve en

A

A

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

nihayet kesimlerin sersemletilerek yapılması için gerekli yönetmeliklerin çıkması uzun süredir beklenmektedir.

Acısız kesim olarak tabir edilen elektroşokla hayvan kesiminin dinen sakıncası olmadığına Diyanet'in açıklamasının ardından 18 Ekim 2010 tarihli Radikal Gazetesi'ndeki haberde 'Biz karara uyarız' yönündeki açıklamalarınız yer almış;

31 Ekim 2010 tarihli Hürriyet Gazetesinde ise "2011 Hükümet, acısız kurban kesimi için AB'ye Aralık 2011 tarihini verdi" haberi yayınlanmıştır. Ancak ne yazık ki bu konu ile ilgili yeni bir habere ya da bilgiye Bakanlıktan ulaşılamamıştır.

Bu bağlamda;

SORU 1) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının acısız kesim konusunda yaptırdığı bilimsel bir çalışması var mıdır? Yukarıda anlatılan ve bilimsel çalışmalarla kanıtlanan sonuçları doğrulayan ya da farklı bulgular içeren bir çalışma yapılmış mıdır? Yapılmamışsa yapılması düşünülmekte midir?

SORU 2) 11/6/2010 tarihli 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu Hayvan refahı bölümünde, hayvan sahiplerinin veya bakımından sorumlu kişilerin, hayvan refahının sağlanması amacıyla, hayvanların barınma, bakım, beslenme, sağlık ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak, sorumluluklarındaki hayvanların insan, hayvan ve çevre sağlığı üzerinde oluşturabilecekleri olumsuz etkilere karşı gerekli önlemleri almakla yükümlü olduğu belirtilir. Yine kesimlerle ilgili olarak hayvanlarda heyecan, acı ve ıstırap oluşturmaktan, uygun araçlar kullanılarak yerine getirilmesi hükmü vardır. Hayvanların barınma, nakil, kesim öncesi ve kesimi sırasındaki hayvan refahı esaslarının belirlenmesi de Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliğe bırakılmıştır. Ancak söz verilen yönetmelik henüz çıkmamıştır. 23.12.2011 Tarihli, 28151 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Çiftlik Hayvanlarının Refahına İlişkin Yönetmelik ise bu içerikte değildir. Bu durumda Bakanlık, hayvan refahı ile ilgili kanunda referans verilen yönetmelikleri ne zaman çıkaracaktır? Bu konu ile ilgili yapılan bir çalışma var mıdır? Bu yönetmelik yapım aşamasında hangi ilgili meslek örgütlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri hangi aşamalarda alınmış, süreç nasıl işlemiştir?

SORU 3) Avrupa Birliği Ülkelerinde 22 Aralık 1993 tarih ve 93/119/EC sayılı direktifi ile hayvanların kesilmeden önce bayıltılması zorunlu hale getirilmiştir. Bu zorunluluk aday ülkeleri de kapsamına rağmen ülkemize inanç farklılığı nedeniyle uyulmadığı yönünde bir algı oluşmuştur. Oysa bu konuda diyanet işleri başkanlığının olumlu görüşü çok nettir. Diyanet İşleri Başkanlığı "Kurbanlık hayvanın (daha genel olarak hayvan) kesimi esnasında; hayvana fazla eziyet vermemek için (ölüm acısını azaltmak maksadıyla) kesim sırasında hayvanın elektrik şoku ile bayıltılması, bu hayvanın kurban olarak kabul edilmesine engel ayıplardan sayılmaz. Çünkü kurbanı engel ayıplar; kesim sırasında meydana gelen arızalar olmayıp, hayvanda önceden mevcut olan kusurlardır. Bu itibarla (şok etkisiyle ölmeden önce hemen) canlı olarak kesilmek kaydıyla, kurbanlık hayvanın elektrik veya benzeri bir şeyle şoklanması dinen bir sakınca yoktur. Şayet hayvan, henüz kesilmeden, şokun etkisiyle ölürse; o, kurban olamayacağı gibi, eti de yenmez" demiştir. Zira hadislerde de "kurban kesimi, hayvanın acı çekmesini en aza indirecek şekilde olmalıdır" (Müslim, Sayd, 11, 57; Tirmizî, Di-yât, 14; Ebû Dâvûd, Edâhî, 12; Nesâî, Dahâyâ, 22; İbn Mâce, Zebâih, 3) denmektedir. Bu ifadeler dikkate alındığında Bakanlığınız ilgili AB direktifi ile uyum sağlayacak bir yönetmeliği ne zaman hazırlayacaktır?

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SORU 4) Mevcut kanun hayvan refahını önemserken bu kanuna aykırı hareket eden kurum ve bireylere ne gibi yaptırımlar uygulanmaktadır? Yönetmelik eksikliği nedeniyle yaşanan kanunsuz uygulamalar karşısında Bakanlık nasıl bir tavır takınmaktadır?

SORU 5) Türkiye genelinde acısız kesim uygulayan kurum veya kuruluşlar bulunmakta mıdır? Elektroşok ile sersemleterek kesme AR-GE'si için Bakanlığın bir girişimi daha önce olmuş mudur/olacak mıdır?

CEVAP 1-2-3-4-5) Bakanlığımızca 2014 yılında başlanacak ve iki yıl sürecek olan Avrupa Birliği destekli "Veteriner Hizmetleri Strateji Belgesinin Hazırlanması Projesi" yürütülecektir. Proje ile beşer yıllık üç dönem halinde ülkemizin 15 yıllık Veteriner Hizmetleri Strateji Belgesi hazırlanacaktır.

Proje gereği "hayvan hastalıkları", "hayvanların kimliklendirilmesi ve hareketlerinin kontrolü" ve "hayvan refahı" alanında Ülkemizin ihtiyaçları ve yapılması gerekenler belirlenecektir. Proje, strateji belgesinin hazırlanmasının yanı sıra veteriner hekimlerin eğitimi, halkın bilgilendirilmesi için iletişim kampanyalarının düzenlenmesi gibi konuları da içermektedir.

Ülkemizde Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı'nın hayvanların kesimi ile ilgili bilimsel olarak kanıtlanmış kuralları uygulanmaktadır

Ülkemizde tüm kanatlı kesimhanelerinde Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatının kurallarına uygun olarak elektrikle sersemletme yöntemi uygulanmaktadır.

Hayvan Refahı ile ilgili olarak "*Çiftlik Hayvanlarının Refahına İlişkin Yönetmelik*" 23.12.2011 tarih ve 28151 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik çiftlik hayvanlarının gelişmesi, uyumu ve evcilleşme durumları ile fizyolojik, etolojik ihtiyaçları ve davranışları dikkate alınarak bakıldıkları ve yetiştirildikleri koşulların asgari standartlarını belirlemektedir. Bu yönetmelikte çiftlik hayvanlarının korunması ile ilgili temel kurallar, yumurtacı tavukların korunması ile ilgili hükümler ve buzağuların korunması ile hükümler belirlenmiştir. Yönetmeliğin hazırlanması aşamasında Avrupa Birliği Bakanlığı, resmi kurumlar ve üretici örgütlerinin görüşlerine başvurulmaktadır. Ayrıca yönetmelik yayıma girmeden önce Bakanlığımız web sitesinde mevzuat taslaklar bölümünde görüşe açılıp ilgililerin ve paydaşların görüşleri değerlendirilmektedir.

Hayvanların kesim ve öldürülmelerine kadar korunmasına yönelik uygulamalar için Avrupa Konseyi tarafından hazırlanmış ve 1099/2009/EC sayılı "Hayvanların Öldürülmesi Sırasında Korunması" başlıklı konsey kararı topluluk tarafından onaylanmış, devamında hayvanların kesim ve öldürülmesi öncesinde hayvan refahına ilişkin şartlar güncelleştirilmiştir. Bakanlığımızca hazırlanan mevzuat taslağı da 1099/2009/EC sayılı konsey kararı ile uyumludur.

AB'ye uyum sürecinde ülkemizde de bu mevzuata karşılık gelen "Kesim, İtlaf ve Öldürme Sırasında Hayvanların Korunması Hakkında Yönetmelik" taslağı da 5996 sayılı Kanun çerçevesinde hazırlanmış olup, hayvanların kesimhanelerde kesim öncesinde hayvan refahına yönelik uygulamaları daha detaylı bir şekilde ele almakta ve hayvanların kesimhaneye getirilmeleri ile başlayan araçlardan indirilmeleri, tutulmaları, bakım ve beslenmeleri, mezbaha içerisindeki hareketleri, devamında yer alan kesim öncesi zapt-ı rapta alınmaları ve sersemletilmelerine ilişkin teknik ve bilimsel yöntemleri kapsamaktadır. Ayrıca çeşitli amaçlarla öldürülmeleri gereken hayvanların öldürülme yöntemlerini de belirlemektedir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Söz konusu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle kesim öncesi hayvan refahı için önerilen sersemletme metotlarından İslami kurallara uygun olan yöntemler uygulamaya konulacaktır. İslami kesim yönteminde kesim öncesi uygulanan sersemletme metoduna göre hayvanın soluk borusu, yemek borusu ve iki damarının kesilmeden önce hayvanın ölmemiş olması zorunluluğu bulunmaktadır.

Kesim, İtlaf ve Öldürme Sırasında Hayvanların Korunması Hakkında Yönetmelik” taslağı ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşılmış, görüşler değerlendirilmiş olup, yayımlanma sürecindedir.

Ayrıca, Bakanlığımıza hayvan refahına yönelik yetiştiriciler bilgilendirilmektedir.

Ülkemizde hayvanların refahı, 11.06.2010 tarihinde yürürlüğe giren 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun 9. Maddesi gereği hayvan refahı kurallarına aykırı hareket edilmesi halinde Kanunun ilgili cezai hükümleri uygulanmaktadır. “*Kesim, İtlaf ve Öldürme Sırasında Hayvanların Korunması Hakkında Yönetmelik*” taslağı yürürlüğe girene kadar; uygulamada gecikme yaşanmaması için hayvan refahı kurallarının yerine getirilmesinde Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatının kuralları referans alınarak; kombina, mezbaha ve kesimhanelerde uygun tedbirlerin alınması, gerekli olan ilave ekipmanın kurdurulması ve kesimhanelerde kesim öncesi hayvan refahı için gerekli tedbirlerin alınması konularında 81 İl Müdürlüğü talimatlandırılmıştır.